

Sreda, 25. marca 2009

Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu ES/pacifiške države

P6_TA(2009)0178

Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2009 o začasnem sporazumu o gospodarskem partnerstvu med pacifiškimi državami na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi strani

(2010/C 117 E/20)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 25. septembra 2003 o peti ministrski konferenci Svetovne trgovinske organizacije v Kankunu ⁽¹⁾, z dne 12. maja 2005 o oceni kroga pogajanj iz Dohe po sklepu Generalnega sveta STO z dne 1. avgusta 2004 ⁽²⁾, z dne 1. decembra 2005 o pripravi šeste ministrske konference Svetovne trgovinske organizacije v Hongkongu ⁽³⁾, z dne 23. marca 2006 o vplivih sporazumov o gospodarskem partnerstvu na razvoj ⁽⁴⁾, z dne 4. aprila 2006 o oceni pogajalskega kroga iz Dohe po ministrski konferenci Svetovne trgovinske organizacije v Hongkongu ⁽⁵⁾, z dne 1. junija 2006 o trgovini in revščini: oblikovanje trgovinske politike, ki bo povečala prispevek trgovine k odpravi revščine ⁽⁶⁾, z dne 7. septembra 2006 o odložitvi pogajanj o razvojnem načrtu iz Dohe ⁽⁷⁾, z dne 23. maja 2007 o sporazumih o gospodarskem partnerstvu ⁽⁸⁾, z dne 12. decembra 2007 o sporazumih o gospodarskem partnerstvu ⁽⁹⁾, ter svojega stališča z dne 5. junija 2008 o predlogu Uredbe Sveta o uporabi sheme splošnih tarifnih preferencialov v obdobju od 1. januarja 2009 do 31. decembra 2011 in spremembi uredb (ES) št. 552/97, (ES) št. 1933/2006 in uredb Komisije (ES) št. 964/2007 in (ES) št. 1100/2006 ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju sporazuma o začasnem gospodarskem partnerstvu med pacifiškimi državami na eni strani ter Evropsko skupnostjo na drugi,
- ob upoštevanju na eni strani sporazuma o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP) in na drugi Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami, podpisanega dne 23. junija 2000 v Cotonouju (Sporazum iz Cotonouja),
- ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose iz aprila 2006, oktobra 2006, maja 2007, oktobra 2007, novembra 2007 in maja 2008,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. oktobra 2007 z naslovom „Sporazumi o gospodarskem partnerstvu“ (KOM(2007)0635),
- ob upoštevanju Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (GATT), zlasti člena XXIV,
- ob upoštevanju ministrske deklaracije četrtega zasedanja ministrske konference STO, sprejete dne 14. novembra 2001 v Dohi,
- ob upoštevanju ministrske deklaracije šestega zasedanja ministrske konference STO, sprejete dne 18. decembra 2005 v Hongkongu,

⁽¹⁾ UL C 77 E, 26.3.2004, str. 393.

⁽²⁾ UL C 92 E, 20.4.2006, str. 397.

⁽³⁾ UL C 285 E, 22.11.2006, str. 126.

⁽⁴⁾ UL C 292 E, 1.12.2006, str. 121.

⁽⁵⁾ UL C 293 E, 2.12.2006, str. 155.

⁽⁶⁾ UL C 298 E, 8.12.2006, str. 261.

⁽⁷⁾ UL C 305 E, 14.12.2006, str. 244.

⁽⁸⁾ UL C 102 E, 24.4.2008, str. 301.

⁽⁹⁾ UL C 323 E, 18.12.2008, str. 361.

⁽¹⁰⁾ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0252.

Sreda, 25. marca 2009

- ob upoštevanju poročila in priporočil delovne skupine o pomoči za trgovino, ki jih je generalni svet Svetovne trgovinske organizacije sprejel dne 10. oktobra 2006,
 - ob upoštevanju Deklaracije tisočletja Združenih narodov z dne 8. septembra 2000, ki postavlja razvojne cilje tisočletja za skupno določena merila mednarodne skupnosti za izkoreninjenje revščine,
 - ob upoštevanju sporočila iz Gleneaglesa, ki ga je dne 8. julija 2005 objavila skupina G8,
 - ob upoštevanju člena 108(5) v povezavi s členom 103(2) svojega Poslovnika,
- A. ker od 1. januarja 2008 prejšnji trgovinski odnosi Evropske unije z državami AKP, ki so jim omogočali prednostni dostop do trgov EU na nevzajemni podlagi, niso več v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije (STO),
- B. ker so sporazumi o gospodarskem partnerstvu namenjeni podpori regionalnega vključevanja in spodbujanju postopnega vključevanja gospodarstev AKP v svetovno gospodarstvo ter s tem pospeševanju njihovega trajnostnega socialnega in gospodarskega razvoja in prispevajo k splošnemu prizadevanju za izkoreninjenje revščine v državah AKP,
- C. ker bi morali sporazume o gospodarskem partnerstvu uporabiti za vzpostavljanje dolgoročnih odnosov, pri katerih trgovina prispeva k razvoju,
- D. ker so začasni sporazumi o gospodarskem partnerstvu sporazumi o trgovini z blagom, katerih namen je preprečiti motnje v trgovini držav AKP z Evropsko unijo,
- E. ker sedanja finančna in gospodarska kriza pomeni, da bo trgovinska politika za države v razvoju pomembnejša kot kadarkoli,
- F. ker se začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu osredotoča na trgovino z blagom in usklajenost s STO,
- G. ker pravila STO ne zahtevajo ali prepovedujejo, da se države podpisnice sporazuma o gospodarskem partnerstvu obvežejo k liberalizaciji na področju storitev,
- H. ker lahko obveznosti iz sporazumov občutno vplivajo na države in regije,
- I. ker sta od 14 + 1 pacifiških držav, ki jim je pridružen Vzhodni Timor, doslej parafirala začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu le Papua Nova Gvineja in Republika Fidžijskih otokov,
- J. ker bo sporazum o začasnem gospodarskem partnerstvu verjetno lahko vplival na obseg in vsebino prihodnjih sporazumov, sklenjenih med Papuo Novo Gvinejo in Republiko Fidžijskih otokov in drugimi trgovinskimi partnerji, ter na položaj te regije pri pogajanjih,
- K. ker je med Evropsko unijo in pacifiškimi državami omejena konkurenca, saj veliko večino izvoza EU v glavnem sestavlja blago, ki ga pacifiške države ne proizvajajo, ga pa pogosto potrebujejo, bodisi za neposredno porabo bodisi kot vložke za domačo industrijo,
- L. ker ima Fidži v sedanjem političnem položaju vojaško vodeno vlado in bi moralo oblikovanje končnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu temeljiti na sprejetem načrtu za demokratične volitve, kot so potrdile vse pomembne politične skupine na Fidžiju,
- M. ker je Svet pozval k nujni in popolni obnovi demokracije in k čimprejšnji povrnitvi civilnega vodenja države,

Sreda, 25. marca 2009

- N. ker pacifiško regionalno skupino držav AKP sestavlja 14 zelo razpršenih otoških držav, ki jim je priključen Vzhodni Timor, z manj kot 8 milijoni prebivalcev; ker se pacifiške države bolj kot katerakoli druga regija pretežno razlikujejo po velikosti in značilnostih, z največjo Papuo Novo Gvinejo, ki je tritisočkrat večja od najmanjše Niue,
- O. ker pomenijo ribištvo in z njim povezane dejavnosti ter industrija največji potencial za povečanje izvoza v prihodnosti;
- P. ker mora nova pravila trgovanja spremljati večja podpora pomoči, ki je povezana s trgovino,
- Q. ker je cilj strategije EU za pomoč trgovini podpreti zmožnost držav v razvoju, da izkoristijo nove trgovinske možnosti,
- R. ker so bila na pogajanjih med Evropsko unijo in državami AKP dosežena nova prožnejša in izboljšana pravila o poreklu, ki bodo državam AKP prinesle znatne koristi, če se bodo izvajala ustrezno in ob upoštevanju njihovih omejenih zmožnosti,
- S. ker je koledar za tekoča pogajanja od začasnega h končnemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu med Evropsko unijo in pacifiškimi državami pripravljen na podlagi domneve, da bo sporazum sklenjen do konca leta 2009;
1. vztraja, da sporazumi ne morejo biti zadovoljivi, če ne izpolnjujejo treh ciljev: nudenje sredstev državam AKP za trajnostni razvoj, spodbujanje uspešnejšega vključevanja v svetovno trgovino in okrepitev procesa regionalizacije;
 2. poudarja, da je glavni cilj tega sporazuma prek razvojnih ciljev, zmanjšanja revščine in spoštovanja temeljnih človekovih pravic prispevati k uresničitvi razvojnih ciljev tisočletja in doseganje naslednjih ciljev: dajanje sredstev državam AKP za trajnostni razvoj, spodbujanje njihovega sodelovanja v svetovni trgovini, krepitev procesa regionalizacije, oživitve trgovine med Evropsko unijo in državami AKP ter spodbujanje gospodarske raznovrstnosti držav AKP;
 3. poudarja, da je treba pri doseganju varstva pred možnimi negativnimi posledicami odpiranja gospodarstev pacifiških držav zagotoviti podporo Evropske unije, da se prek trgovinskih preferencialov doseže dejanske koristi ter gospodarski in socialni razvoj;
 4. meni, da mora sporazum o gospodarskem partnerstvu spodbuditi in povečati trgovino, gospodarsko rast, regionalno povezovanje, gospodarsko raznolikost ter zmanjšati revščino;
 5. spodbuja pogajalske strani, naj pogajanja zaključijo v letu 2009, kot je bilo načrtovano; spodbuja jih, naj sprejmejo vse ukrepe, potrebne da bo celovit sporazum o gospodarskem partnerstvu med državami AKP in Evropsko unijo sklenjen pred koncem leta 2009, kot je bilo načrtovano;
 6. priznava pomen in koristi sklepanja sporazumov med Evropsko unijo in njenimi partnericami iz skupine AKP, ki so skladni s STO, saj bi bili brez takih sporazumov naši trgovinski odnosi in njihov razvoj močno moteni; to se je pokazalo pri koristih izvoznikov zaradi povečanja trgovine v Evropsko unijo po preteku preferencialne tarifne obravnave, določene v Sporazumu iz Cotonouja dne 31. decembra 2007;
 7. pozdravlja dejstvo, da Evropska unija ponuja državam AKP popoln dostop na trg Evropske unije brez carin in omejevalnih kvot za večino izdelkov, da bi podprla liberalizacijo trgovine med državami AKP in Evropsko unijo;

Sreda, 25. marca 2009

8. poudarja, da je podpis začasnih sporazumov o gospodarskem partnerstvu potreben korak na poti k trajnostni rasti v tej regiji kot celoti, ter poudarja, kako pomembna so stalna pogajanja za sprejetje celovitega sporazuma za spodbujanje povečanja trgovine, naložb in regionalnega povezovanja;
9. priznava uvedbo prehodnega obdobja v okviru začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu za mala in srednja podjetja, da bi se ta lahko prilagodila spremembam, ki jih uvaja sporazum, ter poziva organe pacifiških držav, naj še naprej podpirajo interese malih in srednjih podjetij pri njihovih pogajanjih o celovitem sporazumu o gospodarskem partnerstvu;
10. poziva Komisijo, naj ne izvaja pritiska na pacifiške države, da bi te sprejele zaveze glede liberalizacije storitev in tako imenovanih „singapurških vprašanj“;
11. poziva afriške, karibske in pacifiške države, naj nadaljujejo proces liberalizacije za razširitev teh reform prek trgovine in blaga in povečajo liberalizacijo trgovine in storitev;
12. poziva k vzpostavitvi močnega regulativnega okvira, če bo prišlo do pogajanj o storitvah, da se zagotovi določba o univerzalni storitvi ter da bodo osnovne javne storitve izvzete iz pogajalskega okvira;
13. poziva Evropsko unijo, naj zagotovi večjo in ustrezno pomoč organom afriških, karibskih in pacifiških držav ter zasebnemu sektorju, da bi poenostavila prehod gospodarstev po podpisu začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu;
14. poziva zadevne države, naj predložijo jasne in pregledne podatke o gospodarskem in političnem položaju ter o razvoju v njih, kar bi prispevalo k izboljšanju sodelovanja s Komisijo;
15. poziva pogajalce celovitih sporazumov o gospodarskem partnerstvu, naj prevzamejo polno odgovornost nad preglednostjo upravljanja z naravnimi viri ter navedejo zglede najboljše prakse, ki so potrebni, da lahko zadevne države kar najboljše izkoristijo te vire;
16. poudarja pomen je trgovine znotraj regije in da je treba izboljšati povezave regionalne trgovine, da bi zagotovili trajnostni razvoj v regiji; poudarja pomen sodelovanja in usklajenega delovanja različnih regionalnih organov;
17. spodbuja nadaljnje znižanje tarif med državami v razvoju in regionalnimi skupinami, ki sedaj predstavljajo od 15 do 25 % vrednosti trgovine, kar bi nadalje spodbudilo trgovino med državami juga, gospodarsko rast in regionalno vključevanje;
18. poziva Komisijo, naj stori vse za ponoven začetek pogajanj o razvojni agendi iz Dohe in zagotovi, da bodo sporazumi o liberalizaciji trgovine spodbujali razvoj v revnih državah;
19. je prepričan, da morajo celoviti sporazumi o gospodarskem partnerstvu dopolnjevati sporazum o razvojni agendi iz Dohe in ne biti alternativna možnost za države AKP;
20. upošteva potrebo po poglavju o trgovinski zaščiti z dvostranskimi zaščitnimi ukrepi; poziva obe strani, naj preprečita nepotrebno uporabe teh varoval; poziva Komisijo, naj v okviru stalnih pogajanj za sprejetje celovitega sporazuma o gospodarskem partnerstvu sprejme revizijo zaščitnih ukrepov, ki jih vsebuje začasni sporazum, da bi zagotovili ustrezno, pregledno in hitro uporabo v primeru izpolnjevanja meril za njihovo uporabo;
21. podpira dogovorjene izjeme od tarifnih postavk, usmerjene na kmetijske proizvode in nekatere predelane kmetijske proizvode, saj temeljijo predvsem na potrebi po varovanju mladih gospodarskih panog in občutljivih izdelkov v teh državah;

Sreda, 25. marca 2009

22. poziva k hitremu postopku ratifikacije, da bi bile koristi začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu partnerskim državam na voljo brez nepotrebnega odlašanja;
23. opozarja, da čeprav se začasni sporazum lahko upošteva kot prva faza postopka, je v pravnem smislu popolnoma neodvisen mednarodni sporazum, ki ne sme samodejno voditi k končnemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu ali k temu, da vse prvotne podpisnice začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu podpišejo končni sporazum o gospodarskem partnerstvu;
24. poziva Komisijo, naj zagotovi največjo fleksibilnost v nadaljnjih pogajanjih, kot je navedeno v sklepih Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose o tem vprašanju iz maja 2008 in novembra 2008;
25. poziva Komisijo, naj preuči zahteve pacifiških držav, da se v okviru celovitega sporazuma o gospodarskem partnerstvu začnejo ponovna pogajanja o nekaterih spornih vprašanjih začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu, ki jih želi spremeniti ali umakniti;
26. poudarja, da sta bili Papua Nova Gvineja in Republika Fidžijski otoki doslej edini članici pacifiške regionalne skupine, ki sta sklenili sporazum, medtem ko so se druge države članice zaradi njihovega majhnega obsega trgovanja z blagom z Evropsko unijo odločile, da sporazuma ne podpišejo;
27. opozarja, da je vzpostavitev pravega regionalnega trga pomembna podlaga za uspešno izvajanje sporazumov o gospodarskem sodelovanju ter da sta regionalno vključevanje in sodelovanje pomembna za družbeni in gospodarski razvoj pacifiških držav;
28. poudarja, da je treba zagotoviti, da začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu ne bo zmanjšal izražanja političnih interesov in naklonjenosti javnega mnenja do gospodarskega povezovanja v Pacifiku;
29. poudarja, da morajo zato izvajanje začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu in pogajanja o celovitem sporazumu upoštevati postopke regionalnega vključevanja pacifiške regije;
30. priporoča prilagodljiv, asimetričen in pragmatičen pristop v tekočih pogajanjih za celovit sporazum o gospodarskem partnerstvu; poziva Komisijo, naj v okviru tega upošteva zlasti zahteve pacifiških držav v zvezi z razvojnimi vidiki sporazuma; v zvezi s tem pozdravlja Sklepe Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose iz maja 2008;
31. poudarja, da ima sporazum lahko tudi posledice za odnose med pacifiško regijo ter njenima najbližjima in največjima trgovinskima partnericama Avstralijo in Novo Zelandijo, ter da je treba zagotoviti, da sedanje določbe sporazuma ne bodo ovirale prihodnjih trgovinskih sporazumov s temi državami;
32. priznava vključitev poglavja o razvojnem sodelovanju v celovit sporazum o gospodarskem partnerstvu, ki bi obsegal sodelovanje na področju trgovine z blagom, konkurenčnost na strani ponudbe, infrastrukturo v podporo podjetjem, trgovino s storitvami, vprašanja v zvezi s trgovino, krepitev institucionalnih zmogljivosti in davčne prilagoditve; poziva obe strani, naj spoštujeta svojo zavezo, da bosta zaključili pogajanja o konkurenci in vladnih naročilih šele, ko bodo zagotovljene ustrezne zmogljivosti;
33. opozarja, da mora sporazum o gospodarskem partnerstvu podpirati sestavo in vsebino ter duh razvojnih ciljev, politike in prednostnih nalog pacifiških držav;
34. poudarja, da mora sporazum o gospodarskem partnerstvu prispevati k uresničevanju razvojnih ciljev tisočletja;
35. priznava, da Evropska unija pri vseh subregionalnih skupinah AKP selektivno uporablja načelo države z največjimi ugodnostmi;

Sreda, 25. marca 2009

36. opozarja, da je bila oktobra 2007 sprejeta strategija EU za pomoč za trgovino, z zavezo o povečanju skupne pomoči Evropske unije, povezane s trgovino, na 2 milijardi EUR (2 000 000 000 EUR) letno do leta 2010 (1 milijarda EUR s strani Skupnosti in 1 milijarda EUR s strani držav članic); vztraja, da pacifiška regija prejme primeren in pravičen delež;
37. poziva k čim hitrejši določitvi in zagotovitvi deleža iz sredstev pomoči za trgovino; poudarja, da morajo biti ta sredstva dodatni viri in ne viri evropskega razvojnega sklada, ki jim je bila spremenjena namembnost, da se morajo prilagoditi prednostnim nalogam Papue Nove Gvineje in Republike Fidžijskih otokov ter da se posredujejo pravočasno, napovedljivo in v skladu z načrti izvajanja nacionalnih in regionalnih strategij; opozarja, da mora sporazum o gospodarskem partnerstvu podpirati strukturo, vsebino, duh in način uresničevanja razvojnih ciljev, politike in prednostnih nalog pacifiških držav Vzhodnoafriške skupnosti;
38. poziva Komisijo, naj se glede na obveznost, ki jo je sprejel Svet septembra 2007 o Sporazumu o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Sporazum TRIPS) in dostopnosti zdravil, ne pogaja o določbah TRIPS-plus, ki so povezane s farmacevtskimi proizvodi in vplivajo na javno zdravje in dostop do zdravil v celovitem sporazumu o gospodarskem partnerstvu, da se vzdrži od zahteve za zavezanost obveznostim (ali njihov sprejem) Pogodbe o sodelovanju na področju patentov in Pogodbe o patentnem pravu, da se vzdrži vključitvi določb Direktive 2004/48/ES⁽¹⁾ in ne uvaja pravil, kot so pravila o varstvu neizvornih zbirk podatkov v celovitem sporazumu o gospodarskem partnerstvu;
39. izraža nadaljnjo podporo celovitemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu med Evropsko skupnostjo in pacifiško regijo, vključno s ključnim področjem pogajanj o pravicah intelektualne lastnine, ki obsegajo ne samo zahodne tehnološke artefakte, ampak tudi biotsko raznovrstnost in tradicionalno znanje;
40. poziva k ustreznim in preglednim nadzornim mehanizmom – z jasno določeno vlogo in vplivom – za spremljanje učinka sporazumov o gospodarskem partnerstvu s povečano zavzetostjo držav AKP in širokim posvetovanjem z zainteresiranimi stranmi;
41. meni, da je treba vzpostaviti primeren sistem nadzora, ki ga bo usklajeval zadevni parlamentarni odbor, v katerem bodo sodelovali člani Odbora za mednarodno trgovino in Odbora za razvoj, in bo zagotavljal ustrezno ravnotežje med ohranjanjem vodilne vloge Odbora za mednarodno trgovino in splošno usklajenostjo glede trgovine in razvojnih politik; parlamentarni odbor mora delovati prilagodljivo in se dejavno usklajevati s Skupno parlamentarno skupščino AKP-EU; meni, da se mora nadzor začeti po sprejetju posameznega začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu;
42. poudarja zlasti udeležbo parlamentov afriških, karibskih in pacifiških držav in sodelovanje nedržavnih nosilcev pri spremljanju in upravljanju sporazumov o gospodarskem partnerstvu ter poziva Komisijo, naj spodbuja njihovo udeležbo v potekajočih pogajanjih, za kar bo potrebna jasna agenda za pogajanja med državami EU ter afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami, ki bo temeljila na soudeležbi;
43. poudarja, da bi moral končni sporazum o gospodarskem partnerstvu vsebovati klavzulo o reviziji in celovito oceno učinka, ki jo je treba opraviti v roku od treh do petih let po podpisu sporazuma, da se določi družbeno-ekonomski vpliv sporazuma, vključno s stroški in posledicami izvajanja; poziva Evropski parlament in parlamente pacifiških držav k sodelovanju v morebitni reviziji sporazuma;
44. naroča svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic in držav AKP, Svetu ministrov AKP-EU in skupni parlamentarni skupščini AKP-EU.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 157, 30.4.2004, str. 45).